

异地高考

Yidi gaokao

Debatten om var barn till migrantarbetare skall få skriva gaokao

Lunds universitet KINK11

Carolina Harrysson

Handledare: Michael Schoenhals

2013-09-09

Abstract

For a Chinese high school graduate to be able to apply for university they must first take part in the yearly *gaokao*, the college entrance examination. The province where a student has his or her household registration determines where they can sit for the exam and also in which quota they are put when the university slots are allocated. This system causes difficulties for the children of migrantworkers who do not have their hukou in the place where they reside. This issue, in media called *yidi gaokao* “taking gaokao in an other place”, is cause for much debate. In August 2012, the Ministry for Education demanded that all provinces map out strategies for solving the issue. This thesis seeks to answer the question whether or not the above mentioned initiative and the responses from the local governments reflects the opinions in the public debate. The conclusion to this question is that public debate does seem to have had influence on the policy making and the reforms.

提要

对中国高中毕业生来说，想进入大学，他们必须经历一年一度的普通高等学校招生全国统一考试，简称高考。而考生的户籍所在地，也就是考生的户口注册地，决定了该考生有资格参加高考的省份，这也和各高校在不同地区招生名额的分配直接相关。这个系统也给那些随父母在外地生活的考生带来困难，这个被媒体称为“异地高考”，意思是在考生户口所在地外的省份参加高考的现象，已经引起了社会的广泛关注。2012年8月，教育部要求各省份尽快明确解决“异地高考”问题的时间表和路线图。本论文意在讨论上文提及的问题，以及各地方政府对这一社会现象的反应。本论文的结论是公众对这一问题的关注和讨论看上去对政策的制定和改革已经产生了影响。

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
提要.....	2
1 Inledning.....	4
1.1 Inledning.....	4
1.2 Syfte.....	5
1.3 Metod, material och begränsningar.....	5
2 Bakgrund.....	7
2.1 Föregångare till gaokao och gaokaos utveckling.....	7
2.1.1 Keju.....	7
2.1.2 Första gaokao.....	8
2.1.3 Gaokao och kulturrevolutionen.....	8
2.1.4 1977 och framåt.....	9
2.2 Hur fungerar Gaokao idag?.....	10
2.2.1 Vem styr över gaokao?.....	10
2.2.2 Vilka ämnen testas och hur?.....	10
2.2.3 Expansionen av utbildningssystemet och trender i antalet deltagare i gaokao. .	11
2.3 Vad är hukou?.....	13
3 Debatten om gaokao.....	16
3.1 Debatt om gaokaos avskaffande och alternativa lösningar.....	16
3.2 Yidi gaokao -att skriva gaokao på annan ort.....	18
3.2.1 Problematiken kring yidi gaokao.....	18
3.2.2 Röster i debatten.....	20
4 Reform av yidi gaokao.....	23
4.1 Reform av yidi gaokao - barn ska få skriva gaokao där de bor.....	23
5 Analys och sammanfattning.....	26
6 Källförteckning.....	28

1 Inledning

1.1 Inledning

I juni 2012 satt 9.15 miljoner kinesiska skolungdomar ned och skrev Kinas nationella intagningsprov till universitet (普通高等学校招生全国统一考试) förkortat *gaokao* (高考). Av dessa kom 75 % in på ett universitet 2012.¹ En mycket större siffra än då provet efter uppehållet under kulturrevolutionen åter togs i bruk 1977, då endast 4,7 % av de som skrev provet kunde beredas en universitetsplats.² Dock är det fortfarande en fjärdedel av de som vill studera på universitetet som inte kommer in och konkurrensen om de bästa universiteten är benhård. Året innan *gaokao* ägnas av många kandidater uteslutande åt förberedelser för *gaokao* och varje år dukar ungdomar under av pressen.³ För många kan *gaokao* vara enda möjligheten att få en utbildning och klättra uppåt i samhället.

Att använda *gaokao* för att rekrytera studenter till universiteten har varit ett sätt att låta alla tävla på lika villkor.⁴ Men var man har sin hushållsregistrering, på kinesiska *hukou* (户口), har betydelse för var man kan skriva *gaokao* och även till vilken kvot man sedan räknas när universitetsplatserna fördelas. Detta system gör att de som inte bor där de är registrerade, så kallade migrantarbetare och deras barn, får svårigheter när de vill skriva *gaokao*. Frågan om *hukou* är känslig och den är förknippad med problemen med resursfördelningen mellan stad och landsbygd.

För att komma till rätta med frågan om var migrantarbetarnas barn skall skriva *gaokao*, i media kort och gott kallat "skriva *gaokao* på annan ort", *yidi gaokao* (异地高考), uppmanade utbildningsministeriet i augusti 2012 myndigheterna i samtliga provinser, storstadsområden och autonoma regioner att till slutet av 2012 inkomma med nya strategier för hur man skall se

¹ "高考来了", *Gaokao laile*, Xinhua, 2012-06-07, utbildningsministeriets hemsida, <http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/s5984/201206/137306.html>, åtkomstdatum 2012-10-11.

² "教育改革开放 30 年成就", *Jiaoyu gaigekai fang 30 nian chengjiu* (30 års framgångsrik reform och uppöppnande av utbildningen), utbildningsministeriets hemsida, 2008-10-15, http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_781/200810/39894.html, åtkomstdatum 2013-05-21.

³ Guo, Qiang, "Three die amid gaokao test", *Global Times*, 2012-06-09, <http://college.gaokao.com/school/tinfo/1/result/31/1/>, åtkomstdatum 2013-05-19.

⁴ Liu, Haifeng, "The College Entrance Examination in China", *International Higher Education*, nr. 68, 2012, s. 23, åtkomstdatum 2013-07-09, www.bc.edu/cihe.

till att medföljande barn till migrantarbetare efter att ha avslutat grundskolan skall kunna delta på plats i intagningsproven till högre studier.⁵

1.2 Syfte

I denna uppsats kommer jag försöka svara på frågan hur och om alls det ovannämnda initiativet från centralregeringen och de nya strategier som presenterades av provinserna och storstadsområdena reflekterar den debatt som pågått de senaste åren om var barn till migrantarbetare skall få skriva gaokao.

Tidigare har debatten kring gaokao till stor del handlat om huruvida man borde ha gaokao över huvudtaget, men i takt med att antalet migrantarbetare växer har frågan om var deras barn ska få skriva gaokao fått mer fokus.

Jag kommer att börja med att ge ämnet en bakgrund genom att redogöra för gaokaos historia, utformning och utveckling samt beskriva vad hukou är och hur det påverkar dem som vill skriva gaokao.

I nästföljande kapitel kommer jag att beskriva kort var fokus i gaokao-debatten legat tidigare och vilka frågor som varit viktiga och sedan kommer jag redogöra för debatten om *yidi gaokao* (异地高考), var barn till migrantarbetare ska få skriva gaokao. Jag kommer sedan presentera de nya strategierna för denna fråga och slutligen analysera i vilken mån de motsvarar kritiken. Slutligen kommer jag att spekulera i om man kan dra några slutsatser för framtiden.

1.3 Metod, material och begränsningar

För att hitta artiklar om ämnet har jag i huvudsak sökt på internetsidor som handlar om utbildning och som samlar artiklar från andra tidningar. Tre sådana är www.jyb.cn, *Zhongguo jiaoyu xinwen wang* (中国教育新闻网), vilken hör till tidningen *Jiaoyubao* (教育报),

⁵ “教育部要求尽快明确“异地高考”时间表和路线图”, *Jiaoyubu yaoqiu jinkuai mingque “yidi gaokao” shijianbiao he luxiantu* (Utbildningsministeriet kräver att tidsplanen och riktningen för “gaokao på annan ort” omgående fastställs), Xinhua, centralregeringens hemsida 2012-09-07, http://www.gov.cn/jrzg/2012-09/07/content_2218652.htm, åtkomstdatum 2013-02-01.

www.eol.cn, *Zhongguo jiaoyu zaixian* (中国教育在线), samt www.edu.cn, *Zhongguo Jiaoyu* (中国教育). En nackdel med denna metod är att jag missat artiklar som endast publicerats i pappersupplagorna. En fördel är dock att man kan hitta ett stort antal artiklar på samma ämne och skapa sig en uppfattning om ett ämnes popularitet. Jag har bl. a. använt sökorden *gaokao* (高考), *gaodeng xuexiao zhaosheng* (高等学校招生) rekrytering av studenter till högskolan, *jiaoyu gaige* (教育改革) utbildningsreform och *yidi gaokao* (异地高考). För att begränsa mig när jag sökt artiklar om debatten har jag endast valt artiklar som publicerats under de senaste tre åren.

För att få större insikt i den allmänna opinionen hade det varit intressant att på ett systematiskt sätt följa debatten på sociala medier, men jag valde att inte göra det då det skulle varit för tidskrävande.

Jag använder mig av vissa kinesiska begrepp och uttryck i de fall där jag tycker att den svenska översättningen är otymplig eller oprecis. Jag har i dessa fall första gången ordet omnämns även skrivit ut de kinesiska tecknen och den svenska översättningen. Exempel på sådana ord är *gaokao* och *hukou*. Ett ord som jag istället valt att översätta till svenska är *gaozhong* (高中), vilket är årskurs 10-12 i Kina och därför motsvarar gymnasiet på svenska. Kinesiska studenter är dock normalt något år yngre än svenska då de går ut 12:e klass.

Namn på större städer och provinser har jag inte skrivit ut de kinesiska tecknen för, däremot har jag gjort det när det gäller institutioner eller organisationer som kan vara svårare att hitta om man inte har tecknen. I de fall jag skrivit ut tecknen har jag även skrivit ut ordet med pinyin.

2 Bakgrund

I detta kapitel kommer jag att beskriva hur gaokao fungerar och vad hukou är och hur det påverkar utbildningssystemet. För att ge mer bakgrund till debatten kommer jag också beskriva hur gaokao har utvecklats och behandlats under tidigare år. Vissa av dessa tidigare erfarenheter av gaokao har inte alltid en direkt koppling till frågan om yidi gaokao, men det är erfarenheter som alla som är engagerade i ämnet delar och som därför kan vara intressanta att känna till.

2.1 Föregångare till gaokao och gaokaos utveckling

2.1.1 Keju

Dagens gaokao jämförs ibland med de kejserliga intagningsproven, *keju* (科舉), som användes för att rekrytera de mest lärda till statsämbetet och tillämpades från omkring år 606 till 1905.⁶ Aspiranterna testades på sina kunskaper om de klassiska texterna och på sina färdigheter i att skriva uppsatser och poesi. Syftet med och innehållet i *keju* var inte precis detsamma som gaokao men liknar det ändå på så sätt att det var nationellt och finansierat av staten, det var ett extremt krävande prov, och att det fanns mycket att vinna i både status och pengar om man gjorde bra ifrån sig. *Keju* infördes då man insåg att det behövdes en motkraft mot den mäktiga aristokratin i huvudstaden och med en öppen examination skulle man kunna undvika att rekryteringen byggde för starkt på officiella rekommendationer och familjerelationer.⁷ En av anledningarna till att gaokao idag är så starkt centraliserat och reglerat är att man vill undvika korrupcion och nepotism vid antagningen till universiteten.

⁶ Yu, Lan & Suen, Hoi K., "Historical and Contemporary Exam-driven Education Fever in China", *KEDI Journal of Educational Policy*, vol. 2, nr. 1, 2005, s. 19, åtkomstdatum 2013-05-21, <http://suen.educ.psu.edu>.

⁷ Elman, Benjamin A., "Political, Social, and Cultural Reproduction via Civil Service Examinations in Late Imperial China", *The Journal of Asian Studies*, vol. 50, nr. 1, februari 1991, s. 9, åtkomstdatum 2012-11-28, JSTOR.

2.1.2 Första gaokao

Det första centraliserade intagningsprovet till universitetet genomfördes 1952. Under femtiotalet formulerade centralregeringen kraven för varje steg i antagningsprocessen och universitetet själva hade inget inflytande över metoderna vid antagningen.⁸

1956 bad dock ministeriet för högre utbildning ett antal lokala utbildningsdepartement att anordna seminarier bland universiteterna för att diskutera huruvida det nationella provet skulle decentraliseras eller inte. Man uppmärksammade vissa tillkortakommanden med det dåvarande systemet, såsom att inte tillräcklig hänsyn togs till individuella universitetsinriktningar och att det fanns problem med att följa upp med antagningsarbetet efter att provet ägt rum. Ministeriet beslutade till slut att inte decentralisera provet, men att göra vissa förändringar för att komma till rätta med de nämnda problemen.⁹

2.1.3 Gaokao och kulturrevolutionen

Reform av utbildningssystemet var en fundamental del av kulturrevolutionen (1966-1976). Mao ansåg att partiet och statsapparaten höll på att bilda en ny privilegierad klass vilken stod i vägen för den socialistiska revolutionen. Då skolor och universitet ansågs vara en viktig del av apparaten och ha ett stort inflytande i samhället så behövde man börja med att lösa problemen där.¹⁰ En av de första åtgärderna i utbildningsreformen var att 1966 avskaffa intagningsproven till universiteterna. Barn från utbildade familjer hade i regel gjort bättre ifrån sig på proven än de från arbetarfamiljer och hade därför också upptagit de flesta studieplatserna.¹¹ Genom att avskaffa proven skulle fler ungdomar från arbetarfamiljer få möjlighet till högre utbildning. Ett annat led i utbildningsreformen var att mer fokus lades på praktiska kunskaper och man studerade sådana ämnen som kunde vara direkt användbara i jordbruket eller industrin. För att studenter, lärare och intellektuella inte skulle förlora kontakten med arbetarna så skickas de till landsbygden för att omskolas. Över 12 miljoner ungdomar blev utskickade mellan 1966 och 1976.¹² Mellan 1972 och 1976 använde man ett

⁸ Zheng, Ruoling, "Chinese College Entrance Examination: Review of discussions and the value orientation of reforms", *Frontiers of Education in China*, vol. 3, nr. 1, mars 2008, s.138, åtkomstdatum 2013-05-21, Brill Online.

⁹ Zheng Ruoling, "Chinese College Entrance Examination: Review of discussions and the value orientation of reforms", s. 138-139.

¹⁰ Sheringham, Michael, "Popularisation Policies in Chinese Education from the 1950s to the 1970s", *Comparative Education*, vol. 20, nr. 1, Special Anniversary Number (8): Education in China, 1984, s. 78, åtkomstdatum 2012-12-01, JSTOR.

¹¹ Wan, Guofang, "The Educational Reforms in the Cultural Revolution in China: A Postmodern Critique", *Education*, vol. 122, nr. 1, s. 27, åtkomstdatum 2013-07-09, ERIC.

¹² Sheringham, s. 77.

rekommendationssystem för att rekrytera studenter till universiteten. Kandidaternas praktiska erfarenheter och arbetsmeriter var vad som bedömdes och inte deras akademiska bedrifter.¹³ Efter Maos död 1976 återupptogs intagningsproven till universiteten och de nya ledarna förkastade de reformåtgärder som gjorts inom utbildningsväsendet.

Wan Guofang diskuterar i sin artikel *The educational reforms in the cultural revolution in China: A postmodern critique* från 2001 idéerna bakom utbildningsreformen under kulturevolutionen och varför de misslyckades. Wan lyfter fram att det fanns positiva ambitioner, som att göra utbildning mer tillgänglig för de underprivilegierade, att införa mer praktiska element i undervisningen och att uppmuntra ifrågasättande av undervisningen och lärarna, men hon beklagar samtidigt att revolutionens extrema och våldsamma natur istället bröt ner utbildningssystemet fullständigt och fick sådana katastrofala följder.

I en studie som gjorts i Lai Shui i provinsen Hebei undersöker Joel Andreas vilka konsekvenser gaokao och dess avskaffande hade på utbildningen på landsbygden. Han påpekar bland annat att i grundskoleutbildningen fram till 1966 hade fokus i de högre klasserna varit helt fokuserad på att förbereda eleverna för intagningsprovet till nästa studienivå och det fanns inte utrymme för någon praktisk utbildning eller tid för andra ämnen än de som skulle testas på proven. Trots att man under tiden efter 1949 hade lyckats med att bygga fler skolor på landsbygden och ge många fler barn grundläggande utbildning så ledde också den provfokuserade undervisningen ofta till att barn som inte hade något hopp om eller avsikt att läsa på högskolan inte heller såg någon poäng med att gå på högstadiet.¹⁴

2.1.4 1977 och framåt

Efter det studievakuum som varat under kulturrevolutionen öppnade skolorna igen och gaokao återinfördes. De som skickats till landsbygden fick komma tillbaka och utbildningen återgick till den traditionella form den haft innan kulturrevolutionen.¹⁵ I gaokao 1977 och 1978 deltog en enorm mängd studenter och åldrarna varierade förstås då vissa hade väntat i över 10 år på att få en chans att söka till universitet. Av de sökande 1977 och 1978 kom endast

¹³ Liu, Haifeng, "The College Entrance Examination in China", *International Higher Education*, nr. 68, 2012, s. 23, åtkomstdatum 2013-07-09, www.bc.edu/cihe.

¹⁴ Andreas, Joel, "Leveling the Little Pagoda: The Impact of College Examinations, and Their Elimination, on Rural Education in China", *Comparative Education Review*, vol. 48, nr. 1, februari 2004, s. 10-11, åtkomstdatum 2012-11-28, JSTOR.

¹⁵ Wan, Guofang, s. 28.

4,7% respektive 6,8 % in på universitetet.¹⁶ I det första provet 1977 sköttes examineringen på provinsiell och regional nivå, men vid 1978 var provet återigen nationaliserat och endast rekryteringen sköttes på lokal nivå.¹⁷

2.2 Hur fungerar Gaokao idag?

2.2.1 Vem styr över gaokao?

Inom utbildningsministeriet finns den nationella examinationsmyndigheten (中华人民共和国教育部考试中心) som ansvarar för utformningen, poängsättningen och administrationen av gaokao. Frågorna på provet bestäms dock på provinsnivå.¹⁸

Den nationella examinationsmyndigheten bestämmer också hur studieplatserna vid universiteten skall fördelas. Varje universitet får ett bestämt antal studenter från varje provins och för att avgöra fördelningen ser man till antalet gymnasiestudenter i provinsen samt vilken kvalité provinsens skolor anses ha och extra hänsyn tas till minoriteter och studenter i mindre utvecklade delar av landet.¹⁹ Om man är intresserad kan man på hemsidan *gaokaowang* (高考网) för att se antalet studenter som antagits från en viss provins till ett visst universitet. Man kan även se vad just den gruppen haft för poäng på gaokao.²⁰

2.2.2 Vilka ämnen testas och hur?

Ämnena som gaokao testar har ändrats flera gånger sedan början av 80-talet. 2002 infördes ett system som kallas ”3+X” vilket innebär att alla deltagarna testas inom tre områden: kinesiska, matematik och främmande språk. För den fjärde delen, X, kan man välja mellan politik, fysik, kemi, biologi, historia eller geografi. X-delen av provet kan bestå av ett eller flera av dessa ämnen. Exakt hur provet är utformat kan variera något från provins till provins. Den ovan nämnda modellen testades först i Guangdong innan resten av landet följde efter.

¹⁶ “教育改革开放 30 年成就”, *Jiaoyu gaigekai fang 30 nian chengjiu* (30 års framgångsrik reform och uppöppnande av utbildningen), utbildningsministeriets hemsida, 2008-10-15, http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_781/200810/39894.html, åtkomstdatum 2013-05-21.

¹⁷ Liu, Haifeng, s. 23.

¹⁸ Zheng, Ruoling, “Chinese College Entrance Examination: Problem and Reform”, *Social Sciences*, vol. 62, nr. 4, 2008, s. 63, åtkomstdatum 2013-05-21, SocINDEX.

¹⁹ Yu, Lan & Suen, Hoi K., s. 21-22.

²⁰ <http://college.gaokao.com/school/tinfo/1/result/31/1/>, åtkomstdatum 2013-03-24.

Frågorna består av olika typer; flervalsfrågor, tomma rutor att fylla i och frågor som kräver längre svar. Det finns också en uppsatsdel vars ämne varierar från provins till provins och de olika ämnena analyseras gärna i media. Enligt en artikel av Yu Huijuan och Shi Jiuming som publicerades 23 oktober 2012 i *Renmin Jiaoyu* (人民教育) har ämnena för uppsatsdelen av provet under de senare åren blivit mer och mer riktade mot samhällsfrågor och ”livsfrågor”.²¹

Alla moment i förberedelserna och genomförandet av gaokao är strikt reglerade, från tryckningen av provpappren till fördelningen av platser och kontroll av lokaler och deltagare. I Beijing övervakas transporten av provhäften av GPS och video och det finns också övervakningskameror i alla provsalarna.²² Vid provtillfället delas alla platser ut slumpvis och dörrarna och fönstren till klassrummen är förseglade. Den ansvarige för varje klassrum tilldelas sitt rum i sista stund för att undvika möjligheten till mutor. Om någon ertappas med att fusk förlorar de för alltid möjligheten att skriva provet igen.²³ Självklart avslöjas varje år fuskare. Vissa har försökt använda sig av små dolda sändare för att få svar skickade till sig,²⁴ andra har betalat universitetsstudenter att skriva provet i deras ställe.²⁵

2.2.3 Expansionen av utbildningssystemet och trender i antalet deltagare i gaokao

Antalet deltagare i gaokao har minskat varje år sedan 2008 då antalet deltagare var 10,5 miljoner, varav 57 % kom in på universitetet.²⁶ 2012 var antalet deltagare 9,15 miljoner varav 75 % fick en studieplats, en ökning med nästan tre procent jämfört med 2011.²⁷ Som man kan

²¹ Yu, Huijuan 余慧娟 & Shi, Jiuming 施久铭, “高考改革的历史方位”, *Gaokao gaige de lishi fangwei* (Gaokao-reformens historiska riktning), People's Daily Education, Jiaoyubaos hemsida 2012-10-23, http://gaokao.jyb.cn/gksd/201210/t20121023_515208.html, åtkomstdatum 2012-11-18.

²² “北京 7.3 万高考生明日可踩点 - 考生当心易混淆考点校”, *Beijing 7.3 wan gaokaosheng mingri ke cai dian - kaosheng dangxin yi hunxiao kao dian xiao* (Imorgon i Beijing kan 73000 gaokao-kandidater kontrollera sina testlokaler – kandidaterna bör akta sig för att ta miste på test-lokal), Beijing Morning Post, 2012-06-06, http://gaokao.eol.cn/zui_xin_dong_tai_2933/20120605/t20120605_785881.shtml, åtkomstdatum 2013-03-16.

²³ Yu, Lan & Suen, Hoi K., s. 22.

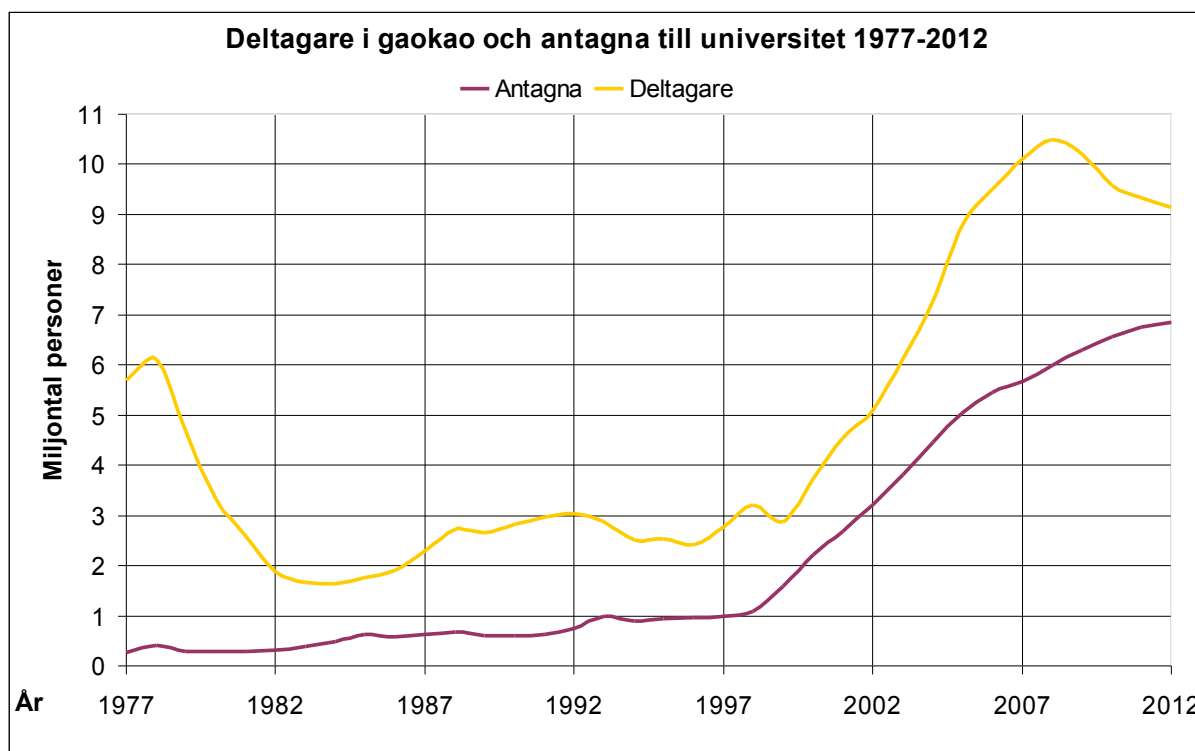
²⁴ “湖北: 高考在即 三学生修理橡皮作弊器栽了” *Hubei: Gaokao zaiji, san xuesheng xiuli xiangpi zuobi qi zai le* (Hubei: Gaokao närmar sig, tre studenters fusk med apparater i suddgummin), Wuhan Evening News, publicerad på QQ Education 2012-06-07, <http://edu.qq.com/a/20120607/000101.htm>, åtkomstdatum 2013-03-16.

²⁵ Jing, Xiaolei, “Test under test”, *Beijing Review*, 2007-06-21, CNKI, åtkomstdatum 2013-03-16.s. 28.

²⁶ “全国历年参加高考人数和录取人数统计”, *Quanguo linian canjia gaokao renshu he luqu renshu tongji* (Årlig nationell statistik över antal deltagare i gaokao och antal antagna), Yahoo Education, 2012-05-29, <http://edu.cn.yahoo.com/yopen/20120529/1077054.html>, åtkomstdatum 2013-03-23.

²⁷ “2012 年高考报名人数 915 万 4 年减少 140 万”, *2012 nian gaokao baoming renshu 915 wan 4 nian jianshao 140 wan* (9,15 miljoner registrerade sig till gaokao år 2012, en minskning på 1,4 miljoner på fyra år), Sina Education, 2012-06-07, <http://edu.sina.com.cn/gaokao/2012-06-07/0627341310.shtml>, åtkomstdatum 2013-05-20.

se av tabellen nedan var antalet deltagare mycket stort åren 1977 och 1978 då gaokao just återinförts efter uppehållet under kulturrevolutionen. Antalet deltagare var sedan relativt stadigt fram till slutet av 90-talet. I förhållande till den snabba ekonomiska utvecklingen sedan införandet av marknadsekonomi var det under 90-talet fortfarande ett mycket litet antal som fick tillgång till högre utbildning. Innan 1997 låg Kinas GER (Gross Enrollment Ratio, dvs. procentantalet personer i åldrarna 18-22 som studerar heltid på högskolan), på under 7 %.²⁸ För att möta den ekonomiska och sociala efterfrågan på utbildning genomförde man i slutet av 90-talet flera omstruktureringar av utbildningssystemet.²⁹ År 2011 hade GER uppnått 25,9 procent.³⁰ Alltså något högre än i Sverige år 1971 då antalet ungdomar i den relevanta åldersgruppen som var inskrivna på universitetet var 24 % .³¹

Tabell: Antal deltagare i gaokao och antagna till universitet under åren 1977-2009.³²

²⁸ Wan, Yinmei, "Expansion of Chinese Higher Education Since 1998: Its Causes and Outcomes", *Asia Pacific Education Review*, vol. 7, nr. 1, 2006, s. 21, åtkomstdatum 2013-06-01, ERIC.

²⁹ Wan, Yinmei, s. 21.

³⁰ "教育部发布 '2011 年全国教育事业发展统计公报'", *Jiaoyubu fabu: 2011 nian quanguo jiaoyu shiye fazhan tongji gongbao* (Utbildningsministeriet publicerar: 2011 års statistik över utvecklingen för utbildning och sysselsättning', kinesiska regeringens hemsida, 2012-08-30, http://www.gov.cn/gzdt/2012-08/30/content_2213875.htm, åtkomstdatum 2013-03-29.

³¹ Trow, Martin, "Problems in the Transition from Elite to Mass Higher Education", *Carnegie Commission on Higher Education*, Berkeley, 1973, åtkomstdatum 2013-06-01, ERIC, s. 5.

³² "全国历年参加高考人数和录取人数统计", *Quanguo linian canjia gaokao renshu he luqu renshu tongji* (Årlig nationell statistik över antal deltagare i gaokao och antal antagna), Folkets Dagblads hemsida, 2013-05-03, <http://edu.people.com.cn/n/2013/0503/c116076-21359059.html>, åtkomstdatum 2013-09-21.

Xiong Bingqi (熊丙奇), vid 21st Century Education Research Institute skriver i en artikel i *Zhongguo kexuebao* (中国科学报) om vad han anser vara orsakerna till det minskande antalet studenter som deltar i gaokao. Enligt utbildningsministeriet har nedgången huvudsakligen att göra med det minskade antalet barn i skolåldern, men Xiong Bingqi anser att antalet skolelever som aktivt väljer bort gaokao inte kan försummas. År 2009 var det enligt utbildningsministeriet 840 000 som valde bort gaokao. Inga officiella siffror har publicerats för de efterföljande åren, men fristående analytiker uppskattar att siffran stigit till 1 miljon. Av de som avstår gaokao har antalet som väljer att studera vidare utomlands stigit proportionerligt. Antalet studenter som åkte utomlands för att studera var år 2011 ungefär 340 000, en ökning med nästan 20 % från året innan. Ökningen är stor, men det är ändå ett mycket litet antal jämfört med dem som stannar kvar. Vad Xiong Bingqi anser vara den största anledningen till att färre väljer att ta gaokao är att chanserna att få ett jobb efter examen har blivit sämre och fördelarna med att gå på ett lägre rankat (3:e gradens) universitet eller på en yrkesutbildning är för små. Han menar också att det kan ha något att göra med kvalitén på den inhemska undervisningen. En annan aspekt menar han är att många väljer att inte genomgå den plågsamma upplevelse det är att förbereda sig för gaokao. Trots tio år av reformerande av gaokao gäller fortfarande uttrycket att "ett prov avgör hela livet" (一考定终身 *yi kao ding zhongshen*). Xiong Bingqi menar att dessa nedåtgående siffror är en anledning och en chans att reformera utbildningssystemet och gaokaosystemet. Han föreslår att man likt högskoleprovet SAT i USA skulle kunna arrangera flera gaokao per år och om resultatet skulle kunna sparas och användas vid mer än ett ansökningstillfälle skulle detta minska pressen på studenterna något. Om man dessutom gjorde de möjligt att söka till, och kunna bli erbjuden plats på flera universitet och utbildningar så skulle detta vara gynnsamt både för studenterna och för universiteten.³³

2.3 Vad är hukou?

Systemet med hushållsregistrering, *hukou* (户口) eller *huji* (户籍), infördes under slutet av 50-talet för att skilja på invånare i staden och på landsbygden och därmed få kontroll över befolkningsförflyttningen och fördelningen av arbetskraften i jordbruket respektive industrin.

³³ Xiong, Bingqi 熊丙奇, "熊丙奇: 高考生源减少是教育改革契机", *Xiong Bingqi: Gaokao shengyuan jianshao shi jiaoyu gaige qiji* (Xiong Bingqi: Det minskade antalet gaokao-deltagare är en vändpunkt för utbildningsreformen), Sciencenet, 2012-06-13, <http://news.sciencenet.cn/htmlnews/2012/6/265487.shtml>, åtkomstdatum 2013-03-30.

Hade man sin hukou i ett urbant område innebar det att man var berättigad ett arbete och hade tillgång till subventionerad mat, boende, utbildning och andra förnödenheter. Det var mycket svårt att överleva i staden om man inte var registrerad där och migration från landsorten till staden var därför minimal.³⁴ Ett antal reformer av hukousystemet har gjorts sedan 80-talet och folk är inte längre förhindrade från att flytta till städerna, men att flytta med sin hukou kan fortfarande vara svårt. Det gör att många som flyttar till städerna bor och arbetar där utan att kunna ta del av många av de sociala förmåner som är tillgängliga för dem med lokal hukou.³⁵

Finansieringen för ett områdes skolor beräknas efter hur många barn i skolåldern som har sin hukou där. Medan allt fler flyttar från landsbygden till staden utan att flytta sin hukou så följer inte utbildningsmedlen med dem och det uppstår därför en ekonomisk obalans. I ett område där det finns många barn till migrantarbetare blir det svårare att få pengarna att räcka och därför har många skolor börjat ta ut en avgift för barn som inte har sin hukou på orten. Dessa avgifter kan naturligtvis skapa svårigheter för migrantarbetarnas familjer och öka klyftorna mellan dem och andra invånare i städerna.³⁶

Li Zhang och Li Tao beskriver i sin artikel *Barriers to the acquisition of urban hukou in Chinese cities* hur man under de nuvarande bestämmelserna kan man ansöka om hukou i ett urbant område enligt fem olika kategorier: investering, anställning, familjeåterförening, särskilt bidragande, och övrigt. Varje kategori har särskilda krav som kan växla från plats till plats, men Li och Li menar att dessa krav är i princip bara uppnåbara för eliten. En universitetsexamen och en fast anställning är ofta ett minimikrav.³⁷

En examen i sig medför inte att man kan få ett urbant hukou, men en examen gör det mer sannolikt att man får ett jobb i ett urbant område. Ett statligt jobb eller ett jobb på ett statsägt företag är ett vanligt sätt att konvertera sin hukou från landsbygden till staden. Den vanligaste ålder att byta till ett urbant hukou är kring 19, en ålder då många tar examen eller får sitt första jobb.³⁸

³⁴ Fan, C. Cindy, "China on the Move: Migration the state and the household", Routledge, London, 2008. Google books, åtkomstdatum 2013-06-01, s. 4.

³⁵ Chan, Kam Wing & Buckingham, Will. "Is China Abolishing the Hukou System?" *China Quarterly*, vol. 195, september 2008, s. 583, åtkomstdatum 2013-04-07, EconLit.

³⁶ Wei, Jianwen & Hou, Jiawei, "The Household Registration System, Education System, and Inequalities in Education for Migrant Children", *Chinese Education and Society*, vol. 43, nr. 5, sep/okt 2010 s. 79-80, åtkomstdatum 2013-06-01, Academic Search Complete.

³⁷ Li, Zhang & Li, Tao, "Barriers to the acquisition of urban hukou in Chinese cities", *Environment and Planning A 2012*, vol. 44, 2012, s. 2886, åtkomstdatum 2013-06-01, Academic Search Complete.

3 Debatten om gaokao

3.1 Debatt om gaokaos avskaffande och alternativa lösningar

Under 90-talet försiggick en debatt om huruvida gaokao borde avskaffas helt och hållet. Vissa menade att det dåvarande tillståndet var att tröskeln till universitetet var för hög och när man väl var antagen var det lätt att få en examen. För att modernisera kinesisk utbildning skulle det vara nödvändigt att ändra premisserna för antagningen. Motståndarna menade dock att något annat än ett strikt reglerat prov för komma in på universitetet skulle oundvikligen leda till utbredd nepotism och korruption.³⁹

Luo Chongmin, chef för provinsen Yunnans utbildningsdepartement, kallas ibland för en *qiguan* (奇官)⁴⁰, en udda statstjänsteman, på grund av sin frispråkiga stil och han är en motståndare till gaokaosystemet. Han sade i ett tal den 4 maj 2012 att det inte går att utvärdera 12 års skolgång med ett enda test. Han menar också att det oupphörliga förberedelserna inför gaokao hindrar ungdomar från att utvecklas mentalt och komma in i samhället. Han påpekade också att av alla de så gjort bäst ifrån sig på gaokao genom åren har ingen blivit en stor företagsledare eller ett internationellt namn. Han kallar eleverna "provskrivare-maskiner" och lärarna blir ingenjörer som trimmar maskinerna att nå högsta resultat.⁴¹

Liu Haifeng, chef för Xiamen universitets examineringsforskningscenter och medlem i den nationella rådgivande utbildningskommittén, är en förespråkare av gaokao då han anser att det är det enda sättet att erbjuda barn från områden med få utbildningsresurser och barn med höga utbildningsresurser jämlika möjligheter att komma in på universitetet, men han lyfter också fram de negativa konsekvenser som gaokao för med sig. I en artikel i tidskriften *International*

³⁸ Zhang, Zhuoni & Treiman, J. Donald, "Social origins, hukou conversion, and the wellbeing of urban residents in contemporary China", *Social Science Research*, vol. 42, nr. 1, januari 2013, s. 77, åtkomstdatum 2013-05-21, Social Sciences Citation Index.

³⁹ Zheng, Ruoling, "Chinese College Entrance Examination: Review of discussions and the value orientation of reforms" s. 139.

⁴⁰ Luo, Daohai 罗道海, "直面'奇官' 罗崇敏" *Zhimian "qiguan" Luo Chongmin* (Möte med "udda tjänstemannen" Luo Chongmin), WCC Daily, 2012-05-28, http://www.wccdaily.com.cn/epaper/hxdsb/html/2012-05/28/content_453555.htm, åtkomstdatum 2013-05-18.

⁴¹ Jin, Dandan 金丹丹, "'奇人' 罗崇敏来杭演讲: '中国教育腾飞还缺两只翅膀'" "*Qiren" Luo Chongmin lai Hang yanjiang: "Zhongguo jiaoyu tengfei hai que liang zhi chibang"* (Excentriske Luo Chongmin föreläser i Hangzhou: Kinas utbildning lyfter mot skyn men saknar sina vingar), Hangzhou news, 2013-05-12, http://hznews.hangzhou.com.cn/kejiao/content/2013-05/12/content_4731834.htm, åtkomstdatum 2013-06-01.

Higher Education beskriver han hur undervisningen i gymnasiet blir obalanserad då de ämnen som inte testas i gaokao försummas totalt. Liu Haifeng påpekar också att på grund av pressen och den tunga arbetsbörda som studenterna utsätts för så är det många som mår psykiskt dåligt.

Varje år rapporteras det om många självmord bland ungdomar som förbereder sig för gaokao.⁴² Under 2012 kunde man på Weibo se bilder av elever i Hubei som i sitt klassrum var uppkopplade mot dropp innehållande aminosyror för att få energi att plugga vidare.⁴³ En studie från 2012 om inställningen till självmord bland gymnasielever i Kina, Korea, Thailand och Vietnam pekar på att långdragen hög akademisk press inför examen och inträdesprov till universitet var en bidragande faktor till plötsliga självmordstankar.⁴⁴

I utvecklingsplanen med det långa namnet “Medel och långsiktig plan för reform och utveckling av det nationella utbildningssystemet (2010-2020)” (国家中长期教育改革和发展规划纲要 (2010-2020)) som lanserades 2010 står det att man för att få ett starkt land måste stärka utbildningen. För att stärka utbildningen måste man få till stånd en rättvis utbildning för hela folket, reformera systemet med intagningsprov till universiteten och förbättra lagstiftningen om utbildning och skolor.⁴⁵ Ett kapitel ägnades helt åt examination och antagning där det står att man vill komma ifrån att ett prov ska avgöra hela livet, *yi kao ding zhongshen* (一考定终身), och få till stånd en mer allsidig utbildning som ska fostra innovativa förmågor.⁴⁶ Texten ger inga detaljerade angivelser om vad som skall ske, men det är ändå intressant att dessa ämnen får så stor plats.

Försök har börjat med universitet som själva rekryterar studenter. På South University of Science and Technology of China, *Nanfang keji daxue* (南方科技大学), har man på eget

⁴² Guo, Qiang, “Three die amid gaokao test”, Global Times, 2012-06-09, <http://college.gaokao.com/school/tinfo/1/result/31/1/>, åtkomstdatum 2013-05-19.

⁴³ <http://e.weibo.com/1644489953/yhSWzffV5?ref=http%3A%2F%2F>, Weibo, 2012-05-19, åtkomstdatum, 2013-05-19.

⁴⁴ Kay, Noy S.; Jantaraweragul, Sudgasame; Kanungsukkasem, Vijit; Li, Kaigang & Jones, Megan R., “Suicide ideation associations with attitudes toward suicide, quality of life, and attitudes toward death and dying among Chinese, Korean, Thai, and Vietnamese high school seniors”, *Journal of Education and Learning*, vol. 1, nr. 2, 2012, s. 202, åtkomstdatum 2013-05-19, www.ccsenet.org.

⁴⁵ Chen, Ruiying 陈瑞英 & Zhao, Yuexia 赵月霞, “给高考穿上法鲁‘盔甲’”, *Gei gaokao chuanshang falü* “*kuijia*” (Ge gaokao en juridisk ‘rustning’), *Guangming Daily*, publicerad på www.jyb.com 2012-07-16, http://gaokao.jyb.cn/gk/gksd/201207/t20120716_503016.html, åtkomstdatum 2013-06-03.

⁴⁶ “国家中长期教育改革和发展规划纲要(2010-2020)”, *Guojia zhongchangqi jiaoyu gaige he fazhan guihua gangyao (2010-2020)* (Medel och långsiktig plan för reform och utveckling av det nationella utbildningssystemet (2010-2020)), centralregeringens hemsida, 2010-07-29, http://www.gov.cn/jrzg/2010-07/29/content_1667143.htm, åtkomstdatum 2013-05-19.

initiativ sedan 2011 utfört självständig rekrytering av studenter, *zizhu zhaosheng* (自主招生). Universitet startades 2007 men det var först i april 2012 som universitet erkändes av utbildningsministeriet.⁴⁷ Det utnämndes då till ett experimentellt universitet i linje med den nationella reformen av det högre utbildningssystemet. Detta universitet har fått mycket uppmärksamhet i media på grund av att dess nya rekryteringsmetoder och inte allra minst då 45 elever som antagit till universitet 2011 bojkottade gaokao helt och hållet. Det innebär också att det examensbevis de skulle erhålla vid slutet av studierna endast skulle vara utfärdat av universitet, men inte officiellt betraktat som examensbevis. Erkännandet från utbildningsministeriet verkar vara frukten av en kompromiss. Urvalet av studenter 2012 och 2013 ser till 60 % på studenternas poäng på gaokao, till 30 % på det prov som universitet själva anordnar och till 10 % på deras skolresultat i gymnasiet.⁴⁸

3.2 Yidi gaokao -att skriva gaokao på annan ort.

Debatten om var barn till migrantarbetare skall få skriva gaokao blossar upp varje år inför registreringen till gaokao. Detta ämne kallas i media *yidi gaokao* (异地高考), vilket kan översättas som ”skriva gaokao på annan ort”.

3.2.1 Problematiken kring yidi gaokao

På grund av att det för många är svårt att flytta sin hukou, även om man får arbete på annan ort, är det således många som inte bor på den ort där de är registrerade. En stor del av Kinas större städer utgörs av dessa så kallade migrantarbetare. Efter den senaste folkräkningen 2011 rapporterade den nationella statistikbyrån, *Guojia tongjiju* (国家统计局) att den så kallade flytande befolkningen, *liudong renkou* (流动人口), uppskattas till 260 miljoner.⁴⁹ Enligt en

⁴⁷ “教育部关于同意建立南方科技大学的通知”, *Jiaoyubu guanyu tongyi jianli nanfang keji daxue de tongzhi*, (Tillkännagivande av utbildningsministeriets godkännande att etablera South University of Science and Technology of China), utbildningsministeriets hemsida, 2012-04-24, http://www.moe.edu.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/s181/201204/xxgk_134539.html, åtkomstdatum, 2013-05-18.

⁴⁸ Fang, Xiufen, “Story of Cinderella from Zhu Qingshi in Hangzhou No.2 Middle School: SUSTC is to cultivate students with creativity and critical thinking”, Hangzhou Daily News, publicerad på South University of Science and Technology hemsida, 2013-01-10, <http://www.sustc.edu.cn/en/press/campusnews/campusnews-201301101608/>, åtkomstdatum 2013-05-18.

⁴⁹ Ye, Tieqiao 叶铁桥 & Chen Xi 陈熹, “你被户口决定命运吗? 异地高考等待彻底破冰”, *Ni bei hukou jue ding mingyun ma? Yidi gaokao dengdai chedi pobing*, (Har hushållsregistreringen avgjort ditt öde? Frågan om att skriva gaokao på annan ort väntar på ett genombrott), China Youth Daily, publicerad på www.jyb.com 2011-12-07, http://www.jyb.cn/gk/gksx/201112/t20111207_468041.html, åtkomstdatum 2013-01-28.

studie av All-China Women's Federation (全国妇联) från 2007 fanns det då 58 miljoner kvarlämnade barn på hemorterna och av den flytande befolkningen i städerna skall 27 miljoner vara barn.⁵⁰

Sedan 2003 har regeringen, i syfte att göra utbildning tillgänglig för alla, tillåtit att barn som inte har hukou på sin bostadsort ändå ska få gå i skola där upp till och med nionde klass.⁵¹ För att gå på gymnasiet måste man dock hitta en skolplats själv samt betala för sig och när det sedan kommer till att skriva gaokao måste alla elever göra detta i sin hemprovins. Detta medför problem för många familjer som vill att barnen skall läsa vidare. Vissa väljer att låta barnen bo kvar i hemprovinsen för att gå på gymnasiet där. Andra låter barnen läsa gymnasiet i den nya staden för att sedan skicka tillbaka dem till hemprovinsen för gaokao. Detta kan skapa ett antal olika problem. Om barnen läser gymnasiet där de har sin hukou betyder det att de måste lämna sina föräldrar. Om de väljer att stanna med sina föräldrar ställs de dock inför problemet att det gaokao de förbereds för där inte är detsamma som det på hemorten. Om man kommer från ett underutvecklat område kan det dessutom betyda att man per automatik får ett antal extra poäng på gaokao, men för att undvika att folk utnyttjar detta system kan man då nekas chansen att söka in på de universitets som graderas högst eftersom man fått sin gymnasieutbildning på en ort där utbildningsresurserna anses överlägsna dem där man skrivit provet. Det blir kort sagt komplicerat. Han Jialing, forskare i sociologi vid Beijing School of Social Studies, har kartlagt familjer till migrantarbetare i Beijing. Hon säger i en artikel i *Jinghua Shibao* (京华时报) att nästan alla familjer, på grund av att den obligatoriska skolgången inte inbegriper gymnasiet, och på grund av regelverket kring gaokao, väljer eller är tvungna att skicka hem barnen till hemorten för att läsa gymnasiet, eller så hoppar barnen av skolan för att komma in i arbetslivet direkt.⁵²

En annan aspekt av att gaokao är kopplat till hukou är den obalanserade uppdelningen av universitetsplatser bland provinserna. Frågan om hur man skall reformera detta system har

⁵⁰ Li, Xiaoyan 李晓燕 & Liu, Huizhen 刘慧珍, "异地高考政策: 具体规则与利益博弈", *Yidi gaokao zhengce: juti guize yu liyi boyi*, (Policy för att skriva gaokao på annan ort: konkreta regler och intressenternas dragkamp), 北京教育: 高教版, *Beijing Jiaoyu: Gaojiao Ban (Beijing Education: Higher Education)*, vol. 11, 2012, åtkomstdatum 2013-01-31, CNKI. s. 13.

⁵¹ Ye, Tiejiao 叶铁桥 & Chen, Xi 陈熹, "你被户口决定命运吗? 异地高考等待彻底破冰", *Ni bei hukou jue ding mingyun ma? Yidi gaokao dengdai chedi pobing*, (Har hushållsregistreringen avgjort ditt öde? Frågan om att skriva gaokao på annan ort väntar på ett genombrott), *China Youth Daily*, publicerad på www.jyb.com 2011-12-07, http://www.jyb.com/gk/gksx/201112/t20111207_468041.html, åtkomstdatum 2013-01-28.

⁵² "北京流动人口子女可在京参加中考 读高中", *Beijing liudong renkou zhinü ke zai jing canjia zhongkao du gaozhong*, (Barn till Beijings flytande befolkning får skriva inträdesprovet till gymnasiet och gå på gymnasiet i Beijing), *Jinghua Shibao*, (Beijing Times), publicerad på www.chuzhong.eol.cn 2010-10-15, http://chuzhong.eol.cn/news_9136/20101015/t20101015_529656.shtml, åtkomstdatum 2013-01-31.

varit ett stort ämne sedan 1990-talet.⁵³ Systemet som det ser ut nu syftar till att ge studenter från provinser med sämre utbildningsresurser större chans att komma in på ett universitet samtidigt som lokala studenter skall ha goda chanser att studera i sin hemstad. Många av de mest åtråvärda universiteten ligger i Beijing och Shanghai och det krävs höga poäng för att bli antagen, men då ett stort antal platser är vigda åt lokalbefolkningen betyder det i praktiken att de kan komma in med lägre poäng än studenter från andra provinser. 2012 hade t.ex. en person från Anhui 1 chans på 7826 att komma in på Peking University, *Beijing Daxue* (北京大学), medan det för en Beijing-bo var 1 chans på 190. För att komma in på det prestigefulla universitetet Fudan i Shanghai, *Fudan Daxue* (复旦大学), var chansen 53 gånger större för en Shanghai-bo jämfört med genomsnittet i resten av landet.⁵⁴ Många föräldrar vill troligen att deras barn skall kunna läsa i hemstaden, men när en migrantarbetares barn också anser Beijing som sin hemstad men på grund av sitt hukou behöver mer poäng än sina klasskamrater för att komma in på ett universitet i Beijing så upplevs detta naturligtvis som orättvist.

3.2.2 Röster i debatten

Frågan om var barn till migrantarbetare skall få skriva gaokao, och i förlängningen till vilken provins deras poäng räknas, engagerar på gräsrotsnivå. På hemsidan ”Jag vill ha gaokao”, *Wo yao gaokao wang* (我要高考网), samlas föräldrar för att dela erfarenheter av detta problem och diskutera hur de kan försvara sina rättigheter. De anordnar även namnsamlingar och lägger fram förslag om reformer till utbildningsministeriet.⁵⁵ Enligt en artikel i Southern Weekly, *Nanfang Zhoumo* (南方周末), från den 25 oktober 2012 så skedde i oktober 2012 en mindre sammandrabbning utanför Beijings utbildningsbyrå, *Beijingshi jiaoyu weiyuanhui* (北京市教育委员会). På ena sidan fanns föräldrar som kommit dit för att överlämna en skrivelse i vilken de protesterade mot att deras barn inte tillåts skriva gaokao i Beijing. Deras mening var att det strider mot grundläggande juridiska principer att utesluta dessa barn från provet. Den andra gruppen som kommit för att säga sin mening var ungdomar som har sin hukou i Beijing och bestämt motsätter sig att barn från andra platser skall få skriva gaokao i Beijing.

⁵³ Zheng, Ruoling, “Chinese College Entrance Examination: Problem and Reform”, *Social Sciences*, vol. 62, nr. 4, 2008, s. 64, åtkomstdatum 2013-05-21, SocINDEX.

⁵⁴ “教育时评: 放开异地高考 京沪粤各有压力”, *Jiaoyu shiping: fangkai yidi gaokao – jing hu yue ge you yali*, (Kommentar om utbildning: släpp på reglerna kring var man ska skriva gaokao – Press på Beijing, Shanghai och Guangdong), Yangcheng Wanbao, , publicerad på www.gaokao.eol.cn 2012-12-27, http://gaokao.eol.cn/kuai_xun_3075/20121227/t20121227_886968.shtml, åtkomstdatum 2013-05-19.

⁵⁵ Hemsidan 我要高考网, *Wo yao gaokao wang* (Jag vill ha gaokao), www.jiaoyugongping.net, åtkomstdatum 2012-12-20.

De oroar sig för Beijings ständigt svällande befolkning och är rädda att en ändring av reglerna skulle leda till en ännu större invandring till Beijing med ökade problem med trafikstockning, luftförorening och platsbrist på sjukhus och skolor. En person vid namn Chen Yong (陈勇) som följer och filmar de ovannämnda föräldrarna dokumenterade bråket utanför utbildningsbyrån i Beijing och lade upp en 8 minuter lång film på sidan *Fenghuang wang* (凤凰网). Inom en vecka hade filmen setts 360 000 gånger och kommenterats över 10 000 gånger.⁵⁶ Konfrontationer att detta slag har också ägt rum i Shanghai och Guangdong.⁵⁷

Zhang Qianfan (张千帆), professor i juridik vid Peking University, biträdande chef för Peking Universitys forskningscenter för konstitutionell rätt och förvaltningsrätt, *Beijing daxue xianfa yu xingzhengfa yanjiu zhongxin* (北京大学宪法与行政法研究中心), är en aktiv förespråkare för reform av reglerna kring gaokao. Under de senaste två åren har han tre gånger lagt fram förslag angående *yidi gaokao* till centralregeringen och utbildningsministeriet. Han anser att en viktig faktor i reformen måste vara att lagstiftningsprocessen blir öppen samt att lagstiftarna är uppmärksamma på opinionen, annars kommer allmänheten varken förstå eller acceptera lagändringarna.⁵⁸ Zhang Qianfan deltog, bland andra experter och forskare, den 28 december 2012 i det seminarium som anordnades av Beijings utbildningsbyrå, *Beijingshi jiaoyu weihuiyuan* (北京市教育委员会) i syfte att diskutera hur man på bäst sätt skall ge barn till migrantarbetare, i detta fall kallade medföljande barn, *suiqianzinu* (随迁子女), möjlighet att delta i inträdesproven till gymnasiet och universitetet. Zhang Qianfan argumenterade att det inte finns någon konstitutionell eller juridisk grund för att grundskolan skulle vara en allmän rättighet medan högre utbildning inte skulle vara det. Att såväl lägre som högre utbildning är en rättighet vilken inte kan godtyckligt fråntas någon eller diskrimineras emot. Han menade också att om man skiljer på folk och folk och till och med diskriminerar mot vissa så bryter detta mot konstitutionen och lagen, och att utgå från att högre utbildning inte är en allmän rättighet är inte rätt väg för att lösa problemet med de medföljande barnens inträdesprov.⁵⁹ Han skriver också i sin blogg den 24 december 2012 att det enklaste sättet att

⁵⁶ Su, Jiapeng 苏嘉鹏 & Xie, Jiayi 谢佳熹, “吵得很激烈, 但谈的不是一回事儿”, *Chao de hen jilie, dan tan de bu shi yihuishier*, (Det bråkas intensivt, men man talar om olika saker), Southern Weekend 南方周末, 2012-10-25, <http://www.infzm.com/content/82250>, åtkomstdatum 2013-01-28.

⁵⁷ Zhao, Yihai “各省市异地高考改革”, *Ge sheng shi yidi gaokao gaige* (Gaokaoreform i alla provinser och städer), Southern Weekend, 2012-12-13, <http://www.infzm.com/content/83854>, åtkomstdatum 2013-02-24.

⁵⁸ Zhang, Qianfan 张千帆, “张千帆: 异地高考方案应让公众参与 不应关门立法”, *Zhang Qianfan: Yidi gaokao fangan yi rang gongzhong canyu – bu ying guanmen lifa*, (Zhang Qianfan: Man måste låta allmänheten delta i reformen av gaokao och inte lagstifta bakom lyckta dörrar), publicerad på Folkets Dagblads hemsida 2012-11-28, <http://edu.people.com.cn/n/2012/1128/c1053-19727441.html>, åtkomstdatum 2013-01-30.

⁵⁹ Zhang, Qianfan 张千帆, “张千帆: '非基本权利' 与异地高考无关”, *Zhang Qianfan: "Fei jiben quanli" yu yidi gaokao wuguan* (Zhang Qianfan: ”Inte en grundläggande rättighet” kan inte tillämpas i frågan om gaokao på annan ort), Yanzhao Metropolis Daily, publicerad på www.eol.com 2012-12-28,

undvika problemen med diskrimineringen i det nuvarande systemet är att återinföra ett nationellt enhetligt prov. Om universitetsplatsernas distribueras helt i enlighet med provresultaten så upphör "gaokao-migration" automatiskt att vara ett problem.⁶⁰ Zhang Qianfan uppmanade även i en intervju för nyhetsidan Caixin (财新) den 7 april 2011 fler föräldrar att engagera sig i frågan, att kräva sina rättigheter och att samla fler namnunderskrifter.⁶¹

Xie Baofu (谢宝富), professor vid School of Public Administration, *Gonggong Guanli Xueyuan* (公共管理学院) och Beijing University of Aeronautics and Astronautics, *Beijing Hangkong Hangtian Daxue* (北京航空航天大学), påminner i en artikel från 19 december 2012 om det sorgliga i att så många familjer under ett år kanske endast ses några dagar under kinesiska nyåret på grund av att barnen inte kan studera där föräldrarna arbetar. Han anser att det enklaste sättet att komma till rätta med detta och verkligen åstadkomma lika möjligheter för alla är att dels ha samma läroböcker och samma frågor på gaokao över hela landet och dessutom införa antagning till universitetet helt och endast grundad på provresultatet.⁶²

Xiong Bingqi (熊丙奇) vid 21st Century Education Research Institute, *21 Shiji Jiaoyu Yanjiuyuan* (21 世纪教育研究院), anser att det enda sättet att undvika ojämlikhet är att införa ett antagningssystem helt grundat på studenternas meriter. Han anser också att det är centralregeringens ansvar att ändra på gaokaosystemet på nationell nivå därför att den nuvarande policyn har favoriserat stora städer som Beijing när det gäller tillgång till universitetsplatser.⁶³

http://gaokao.eol.cn/bkzc_2915/20121228/t20121228_887199.shtml, åtkomstdatum 2013-01-30.

⁶⁰ Zhang, Qianfan 张千帆, "张千帆: 异地高考应成为全民共识 - 高考移民可防", *Zhang Qianfang: Yidi gaokao ying chengwei quanmin gongshi - gaokao yimin ke fang* (Zhang Qianfan: Frågan om att skriva gaokao på annan ort måste få nationell konsensus – det går att förhindra gaokao-migration), Guangming Online, 2012-12-25, http://edu.gmw.cn/2012-12/25/content_6142881.htm, åtkomstdatum 2013-01-05.

⁶¹ Zhang, Lan 张岚, "异地高考缘何推不动?", *Yidi gaokao renhe yuanhe tuibudong?* (Varför sker det inte något med frågan om att skriva gaokao på annan ort?), Caixin, 2011-04-21, <http://video.caixin.com/2011-04-21/100250748.html>, åtkomstdatum 2013-01-30.

⁶² Xie Baofu, 谢宝富, "谢宝富: 异地高考难, 不如统一高考试卷", *Xie Baofu: Yidi gaokao nan, buru tongyi gaokao shijuan* (Xie Baofu: Gaokao på annan ort är svårt, det vore bättre med enhetliga prov) Global Times, publicerad på Guangming Online 2012-12-19, http://edu.gmw.cn/2012-12/19/content_6072878.htm, åtkomstdatum 2013-01-30.

⁶³ Li, Pingsha 李平沙, "熊丙奇谈异地高考: 应推动自主招生考试改革", *Xiong Bingqi tan yidi gaokao: ying tuidong zizhu zhaosheng kaoshi gaige* (Xiong Bingqi talar om gaokao på annan ort man måste driva framåt reformen för självständig antagning), Guangming Online, 2012-12-20, http://edu.gmw.cn/2012-12/20/content_6083935.htm, åtkomstdatum 2013-01-30.

4 Reform av yidi gaokao

4.1 Reform av yidi gaokao - barn ska få skriva gaokao där de bor

Den 31 augusti 2012 uppmanade centralregeringen myndigheterna i samtliga provinser, storstadsområden och autonoma regioner att till slutet av 2012 inkomma med nya strategier för hur man skall se till att medföljande barn till migrantarbetare efter att ha avslutat grundskolan skall kunna delta på plats i intagningsproven till högre studier.⁶⁴ På en presskonferens den 6 september 2012 specificerade utbildningsministern Yuan Guiren (袁贵仁) att den nya policyn skall följa upp den policy från 2003 vilken möjliggjort att så kallade medföljande barn kan få sin grundutbildning där föräldrarna arbetar. Då de barn som åtnjuter den reformen nu kommit till den åldern då de vill skriva gaokao kan inte längre gaokaofrågan vänta. Yuan Guiren poängterar också att den nya policyn måste anpassas till respektive stads förhållanden och kapacitet och det är därför de lokala myndigheterna själva som måste fastställa sin egen policy i frågan. Familjerna måste dock uppfylla vissa grundläggande krav. Ena föräldern måste ha ett stadigt arbete och en fast bostad och familjen måste vara fullt försäkrad. Man ska ha bott på platsen en längre tid och barnet skall även ha gått i skola på orten ett visst antal år, det är upp till de lokala myndigheterna att bestämma hur hög denna tröskel skall vara.⁶⁵

Vid slutet av 2012 hade de flesta provinser och städer presenterat sina nya policys.

Heilongjiang var den första provinsen att offentliggöra sin plan. Enligt planen skulle 2013 alla som gått ut gymnasiet i provinsen samt gått i skolan i minst tre år i Heilongjiang få skriva gaokao på plats. Föräldrarna måste också ha ett lagligt arbete och fast bostad i provinsen. Shandong kommer att från år 2014 införa en policy som låter alla som gått ut gymnasiet skriva gaokao där. Man räknar med att 15 000 studenter från andra provinser kommer att skriva gaokao i Shandong.⁶⁶ Även i Anhui och Jiangxi räcker det att man har gått ut

⁶⁴ “教育部要求尽快明确'异地高考'时间表和路线图”, *Jiaoyubu yaoqiu jinkuai mingque “yidi gaokao” shijianbiao he luxiantu* (Utbildningsministeriet kräver att tidsplanen och riktningen för “gaokao på annan ort” omgående fastställs), Xinhua, publicerad på centralregeringens hemsida 2012-09-07, åtkomstdatum 2013-02-01.

⁶⁵ Wang, Qingfeng 王菁丰, “袁贵仁: 异地高考面向常住人口”, *Yuan Guiren: Yidi gaokao mianxiang changzhu renkou* (Yuan Guiren: Gaokao på annan ort riktar sig mot den bofasta befolkningen) Caixin, 2012-09-06, <http://china.caixin.com/2012-09-06/100433996.html>, åtkomstdatum, 2013-02-01.

⁶⁶ “国务院要求年底出台异地高考细则 仅九省已公布”, *Guowuyuan yaoqiu niandi chutai yidi gaokao xize jin jiu sheng yi gongbu* (Endast nio provinser har publicerat de strategier för gaokao på annan ort som centralregeringen begärt inom årets slut) China News, publicerad på Education Online 2012-12-27, http://gaokao.eol.cn/kuai_xun_3075/20121227/t20121227_886956.shtml, åtkomstdatum 2013-02-19.

gymnasiet, inga särskilda krav ställs på föräldrarna. Fujian hade sedan i maj redan beslutat att genomföra denna policy och kommer att fortsätta på samma spår. Utöver dessa provinser hade också följande endast låga krav: Zhejiang, Jiangsu, Hebei, Shanxi, Liaoning, Henan, Hunan, Chongqing, Hubei och Jilin.⁶⁷

Följande provinser har jämförelsevis hög tröskel: Hainan, Yunnan, Ningxia, Shaanxi, Guizhou, Guangxi, Inre Mongoliet, Gansu och Xinjiang. I exempelvis Xinjiang kommer man från 2014 att gradvis släppa på kraven och från 2017 ska medföljande barn kunna delta i gaokao under förutsättning att man utan avbrott gått i skolan i Xinjiang i sex år och avslutat gymnasiet med fullständiga betyg. Föräldrarna måste också ha arbetat lagligt i Xinjiang i minst 6 år och kunna uppvisa att de betalat sociala avgifter i minst tre år.⁶⁸

I Qinghai har man gått en egen väg och behåller kopplingen mellan hukou och gaokao. Man kan dock flytta sin hukou dit. Dock kan man inte ha kvar sin bostad i den gamla orten utan man måste vara regelrätt registrerad och boende i Xinjiang samt gå i skolan där.

Tibet hade i maj 2013 ännu inte publicerat någon ny policy i frågan.

Vad många väntade på var hur Beijing, Shanghai och Guangdong skulle agera. På sista dagen för tidsfristen, den 31 december 2012, offentliggjorde de sina policys.

Beijing kallar sin nya policy för en övergångspolicy. Den innebär att gymnasiestudenter som läst minst tre år i Beijing ska kunna skriva gaokao där från 2014. Föräldrarna måste dock ha haft uppehållstillstånd i Beijing, stadig inkomst och fast bostad samt ha betalat sociala avgifter i sex år. De har dessutom bara rätt att från 2013 söka in till lägre yrkeshögskolor, *zhongzhuang* (中专), och från 2014 till högre yrkeshögskolor, *gaozhi yuanxiao* (高职院校). De kan skriva provet i Beijing, men deras poäng kommer fortfarande att vägas enligt hemprovinsens kvoter.⁶⁹ I Shanghai kommer möjligheten att skriva gaokao på plats kopplas

⁶⁷ Li, Ling 李凌, Jiang, Yifeng 蒋亦丰, Yang, Xixie 阳锡叶, Song, Xiaoxiao 宋潇潇, Lai, Hongying 赖红英, "异地高考方案透析", *Yidi gaokao fangan touxi* (Analys av planen för gaokao på annan ort", Jiaoyubao, 2013-01-19, http://paper.jyb.cn/zgjyb/page/1/2013-01/19/03/2013011903_pdf.pdf, åtkomstdatum 2013-05-21.

⁶⁸ "新疆异地高考: 2017 完全取消户籍要求和院校限制", *Xinjiang yidi gaokao: 2017 wanquan quxiao huji yaoqiu he yuanxiao xianzhi* (Gaokao på annan ort i Xinjiang: 2017 kommer man helt avskaffa krav på hushållsregistrering och begränsningar av utbildningsinstitutioner), Education Online, 2013-03-25, http://xinjiang.eol.cn/xinjiangnews_5507/20130325/t20130325_921264.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

⁶⁹ Wan, Xuezhong 万学忠, Zhang, Wei 张维, "北京将保京籍学生录取比例 2016 年前不开放异地高考", *Beijing jiang bao jingji xuesheng luqu bili 2016 nian qian bu kaishi yidi gaokao* (Beijing kommer att bibehålla

till Shanghais särskilda uppehållstillstånds-system. Från 2014 kommer barn till migrantarbetare med uppehållstillstånd som uppnår en viss grad eller "poäng" att tillåtas delta i gaokao. Detta är en tillfällig policy och en mer detaljerad plan kommer presenteras senare.⁷⁰ Tianjin kommer också till en början att endast att släppa på intagningsproven till yrkesutbildningar, men betonar att det är en interimslösning.⁷¹ Guangdong kommer från och med 2016 att tillåta gaokao för barn med gymnasieexamen från Guangdong och vars föräldrar har uppehållstillstånd och har betalat sociala avgifter i tre år.⁷²

Medan många provinser helt öppnat upp för alla skall kunna skriva gaokao på plats så var det samtidigt många som var besvikna, inte minst i Shanghai, Beijing och Guangdong.⁷³

Medan Guangdong kommer att öppna upp under 2016 så verkar det oklart om och när det kommer bli möjligt för fler att delta i gaokao i Beijing och Shanghai.

I många provinser gör de nya reglerna inte så stor skillnad. Det kan bero på att inflyttningen till provinsen inte är så stor eller att konkurrensen till de lokala universiteterna inte är hög. I en provins som Jiangxi kan den nya policyn ha en positiv effekt genom en större tillströmning till de lokala universiteterna.

De relativt höga trösklarna i vissa av de västliga provinserna kan förklaras med att man är rädd för en plötslig våg av studenter som vill utnyttja att det kan vara fördelaktigt att skriva gaokao i en provins där utbildningsresurserna är mindre och man därför kan hamna i en mer fördelaktig kvot. En plötsligt ökad mängd studenter kan också tära på ett redan ansträngt utbildningssystem och en gradvis sänkning av kraven kan därför vara rimlig.

antagningsantalet för studenter med hushållsregistrering i Beijing och man kommer inte att börja med gaokao på annan ort innan år 2016), Xinhua, publicerad på China Education 2012-12-31, http://www.edu.cn/yidigaokao_12431/20121231/t20121231_888208.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

⁷⁰ Kan, Feng 阚枫, "京沪粤同日出异地高考政策 专家吁国家层面统筹", *Jing Hu Yue tongri chu yidi gaokao zhengce - zhuanjia yu guojia cengmian tongchou* (Beijing, Shanghai och Guangdong offentliggör på samma dag sina planer för gaokao på annan ort – experter undersöker planen på nationell nivå) China News, publicerad på China Education Online 2012-12-31, http://www.edu.cn/yidigaokao_12431/20121231/t20121231_888185.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

⁷¹ Zhang, Jianxin 张建新, "天津异地高考政策: 符合条件可在津考中高职", *Tianjin yidi gaokao zhengce: Fuhe tiaojian ke zai jin kao zhonggaozhi* (Tianjins policy för gaokao på annan ort: De som uppfyller kraven kan skriva prov till högre utbildning i Tianjin), Gaokaowang, 2013-01-01, <http://www.gaokao.com/e/20130101/50e2d410659b3.shtml>, åtkomstdatum, 2013-05-21.

⁷² Li, Raymond, "Easing of college exam barriers fails to satisfy migrant parents", South China Morning Post, 2012-12-31, <http://www.scmp.com/news/china/article/1116179/easing-college-exam-barriers-fails-satisfy-migrant-parents>, åtkomstdatum 2013-05-21.

⁷³ Li, Raymond, "Easing of college exam barriers fails to satisfy migrant parents".

5 Analys och sammanfattning

Överläggningen inför de nya strategierna ter sig ha varit en helt sluten process. Trots att debatten innan varit öppen och forskare inbjudits att delta i seminarier på Beijings utbildningsbyrås initiativ⁷⁴ så verkar det inte ha funnits någon transparens i själva beslutsprocessen. Detta trots att öppenhet i processen just var något som efterfrågats.

Mitt intryck är att det finns en högljudd och enträgen opinion bland migrantarbetare som kräver att deras barn skall ha samma rättigheter som de som har hukou på orten de bor. De samlar namnunderskrifter, lämnar in förslag till förändring till myndigheter och organiserar sig på nätet. De får mothugg av vissa stadsbor som framför allt verkar vara rädda för ökad invandring och att stadens resurser skall utarmas. Ingen verkar sätta sig emot att dessa barn skall ha samma chanser att komma in på universitetet, men man ifrågasätter om städerna klarar trycket. I den offentliga debatten finns det få som tar parti med dem som motsätter sig en reform av gaokaosystemet. Men om man ser till exempelvis Beijing är denna tystare grupp uppenbarligen starkare då den nya policyn helt klart ligger närmare deras önsknings. Självklart måste provinsregeringarna kompromissa, men där migrantarbetarna är som flest och missnöjet är som störst verkar det också hända minst. Det finns en motsägelsefullhet i att man säger att utbildningsresurserna är mindre på landsbygden, men ändå endast motvilligt delar med sig av dem i staden.

Men man ska inte glömma att förändring har skett på många håll i landet och det låter som att de som vill släppa på reglerna kring gaokao och hukou inte tänker ge upp i första taget. Och flera provinser och städer kallar sin nya policy för en övergångspolicy så kanske kommer de verkligen att öppna helt och hållet för de medföljande barnen

Utbildningsministern uttrycker sig mycket diplomatiskt och uppmanar provinserna att en gång för alla lösa frågan om var dessa ungdomar ska kunna skriva gaokao, men säger samtidigt att hänsyn måste tas till stadens begränsningar och lämnar på så sätt över frågan helt till provinserna. Kanske borde man efterfråga en starkare nationell policy i denna fråga. Ett

⁷⁴“张千帆: '非基本权利'与异地高考无关”, *Zhang Qianfan: “Fei jiben quanli yu yidi gaokao wuguan”*(Zhang Qianfan: “Inte en grundläggande rättighet” kan inte tillämpas för frågan om gaokao på annan ort), *Yanzhao Metropolis Daily*, publicerad på www.eol.com 2012-12-28, http://gaokao.eol.cn/bkzc_2915/20121228/t20121228_887199.shtml, åtkomstdatum 2013-01-30.

argument mot detta är att det finns för stora skillnader inom landet, men migrantarbetarna reser dit deras arbete behövs och deras behov borde kunna tillgodoses var de än hamnar.

En annan fråga, eller egentligen roten till problemet, är hukousystemet. En reform av hukou skulle kunna upplösa frågan om yidi gaokao. Li Keqiang har vid flera tillfällen talat om en övergripande urbanisering av Kina.⁷⁵ För att få till stånd detta kan man nog anta att en mer jämlik fördelning av stadens tillgångar, inklusive utbildningen, kommer att vara rimlig.

De senaste årens dalande siffror för deltagare i gaokao vittnar om att det blivit mindre populärt att läsa på universitet. Kanske har det att göra med att en universitetsexamen inte nödvändigtvis leder till ett jobb längre, men många väljer också aktivt att inte skriva gaokao och istället pröva lyckan på arbetsmarknaden eller åker utomlands för att studera. Med de redan höga trösklar som finns för att fortsätta studera borde man inte göra det ännu svårare för migrantarbetarnas barn. Mönstret kan bli det samma som i de provfokuserade skolor man hade på 50-talet, att studenter väljer att hoppa av i förtid istället för att studera för något som kanske inte leder någonstans.

Så har debatten haft någon inverkan på reformerna? Ja, jag tror att utan debatten hade det inte skett någon reform alls. Men det återstår också att se om allmänheten kommer att acceptera de nya förslagen eller om debatten kommer att intensifieras. Man har heller ej sett ännu om det kommer att ske en så kallad gaokao-invandring till de platser där man lättat på reglerna och i sådana fall hur städerna kan hantera detta. Denna fråga måste bevakas på längre sikt för att man skall kunna avgöra i vilken utsträckning de lokala regeringarna tar till sig av debatten och hur de balanserar de olika intressena.

⁷⁵ Chan, Kam Wing, "Turning China's cities with invisible walls into cities of dreams", East Asia Forum, 2013-02-14, <http://www.eastasiaforum.org/2013/02/04/turning-chinas-cities-with-invisible-walls-into-cities-of-dreams/>, åtkomstdatum 2013-05-21.

6 Källförteckning

Elektroniska böcker

Fan, C. Cindy, *China on the Move: Migration the state and the household*, Routledge, London, 2008. Google books, åtkomstdatum 2013-06-01.

Elektroniska artiklar från databaser

Andreas, Joel, "Leveling the Little Pagoda: The Impact of College Examinations, and Their Elimination, on Rural Education in China", *Comparative Education Review*, vol. 48, nr. 1, februari 2004, s. 1-47, åtkomstdatum 2012-11-28, JSTOR.

Chan, Kam Wing & Buckingham, Will. "Is China Abolishing the Hukou System?" *China Quarterly*, vol. 195, september 2008, s. 582-606, åtkomstdatum 2013-04-07, EconLit.

Elman, Benjamin A., "Political, Social, and Cultural Reproduction via Civil Service Examinations in Late Imperial China", *The Journal of Asian Studies*, vol. 50, nr. 1, februari 1991, s. 7-28, åtkomstdatum 2012-11-28, JSTOR.

Jing, Xiaolei, "Test under test", *Beijing Review*, 2007-06-21, s.28-29, åtkomstdatum 2013-03-16, CNKI.

Kay, Noy S.; Jantaraweragul, Sudgasame; Kanungsukkasem, Vijit; Li, Kaigang & Jones, Megan R., "Suicide ideation associations with attitudes toward suicide, quality of life, and attitudes toward death and dying among Chinese, Korean, Thai, and Vietnamese high school seniors", *Journal of Education and Learning*, vol. 1, nr. 2, 2012, s. 192-204, åtkomstdatum 2013-05-19, www.ccsenet.org.

Li, Xiaoyan 李晓燕 & Liu, Huizhen 刘慧珍, "异地高考政策: 具体规则与利益博弈", *Yidi gaokao zhengce: juti guize yu liyi boyi*, (Policy för att skriva gaokao på annan ort: konkreta regler och intressenternas dragkamp), 北京教育: 高教版, *Beijing Jiaoyu: Gaojiao Ban* (*Beijing Education: Higher Education*), vol. 11, 2012, s. 13-15, åtkomstdatum 2013-01-31, CNKI.

- Li, Zhang & Li, Tao, "Barriers to the acquisition of urban hukou in Chinese cities", *Environment and Planning A 2012*, vol. 44, 2012, s. 2883-2900, åtkomstdatum 2013-06-01, Academic Search Complete.
- Liu, Haifeng, "The College Entrance Examination in China", *International Higher Education*, nr. 68, 2012, s.23-25, åtkomstdatum 2013-07-09, www.bc.edu/cihe.
- Sheringham, Michael, "Popularisation Policies in Chinese Education from the 1950s to the 1970s", *Comparative Education*, vol. 20, nr. 1, Special Anniversary Number (8): Education in China, 1984, s. 73-80, åtkomstdatum 2012-12-01, JSTOR.
- Trow, Martin, "Problems in the Transition from Elite to Mass Higher Education", *Carnegie Commission on Higher Education*, Berkeley, 1973, åtkomstdatum 2013-06-01, ERIC.
- Wan, Guofang, "The Educational Reforms in the Cultural Revolution in China: A Postmodern Critique", *Education*, vol. 122, nr. 1, s. 21-32, åtkomstdatum 2013-07-09, ERIC.
- Wan, Yinmei, "Expansion of Chinese Higher Education Since 1998: Its Causes and Outcomes", *Asia Pacific Education Review*, vol. 7, nr. 1, 2006, s. 19-31, åtkomstdatum 2013-06-01, ERIC.
- Wei, Jianwen & Hou, Jiawei, "The Household Registration System, Education System, and Inequalities in Education for Migrant Children", *Chinese Education and Society*, vol. 43, nr. 5, sep/okt 2010 s. 77–89, åtkomstdatum 2013-06-01, Academic Search Complete.
- Yu, Lan & Suen, Hoi K., "Historical and Contemporary Exam-driven Education Fever in China", *KEDI Journal of Educational Policy*, vol.2, nr. 1, 2005, s. 17-33, åtkomstdatum 2013-05-21, <http://suen.educ.psu.edu>.
- Zhang, Zhuoni & Treiman, J. Donald, "Social origins, hukou conversion, and the wellbeing of urban residents in contemporary China ", *Social Science Research*, vol. 42, nr. 1, januari 2013, s. 71–89, åtkomstdatum 2013-05-21, Social Sciences Citation Index.
- Zheng, Ruoling, "Chinese College Entrance Examination: Problem and Reform", *Social Sciences*, vol. 62, nr. 4, 2008, s. 59-63, åtkomstdatum 2013-05-21, SocINDEX.

Zheng, Ruoling, "Chinese College Entrance Examination: Review of discussions and the value orientation of reforms", *Frontiers of Education in China*, vol. 3, nr. 1, mars 2008, s. 137-148, åtkomstdatum 2013-05-21, Brill Online.

Elektroniska nyhetsartiklar utan författare

“2012 年高考报名人数 915 万 4 年减少 140 万”, *2012 nian gaokao baoming renshu 915 wan 4 nian jianshao 140 wan* (9,15 miljoner registrerade sig till gaokao år 2012, en minskning på 1,4 miljoner på fyra år), Sina Education, 2012-06-07, <http://edu.sina.com.cn/gaokao/2012-06-07/0627341310.shtml>, åtkomstdatum 2013-05-20.

“北京 7.3 万考生明日可踩点 - 考生当心易混淆考点校”, *Beijing 7.3 wan gaokaosheng mingri ke cai dian - kaosheng dangxin yi hunxiao kao xiao* (Imorgon kan 73000 gaokao-kandidater i Beijing kontrollera sina testlokaler – kandidaterna bör akta sig för att ta miste på test-lokal), Beijing Morning Post, www.eol.com, 2012-06-06, http://gaokao.eol.cn/zui_xin_dong_tai_2933/20120605/t20120605_785881.shtml, åtkomstdatum 2013-03-16.

“北京流动人口子女可在京参加中考 读高中”, *Beijing liudong renkou ziniu ke zai jing canjia zhongkao du gaozhong*, (Barn till Beijings flytande befolkning får skriva inträdesprovet till gymnasiet och gå på gymnasiet i Beijing), Jinghua Shibao, www.eol.cn, 2010-10-15, http://chuzhong.eol.cn/news_9136/20101015/t20101015_529656.shtml, åtkomstdatum 2013-01-31.

“高考来了”, *Gaokao laile* (Gaokao är här), Xinhua news, utbildningsministeriets hemsida, 2012-06-07, <http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/s5984/201206/137306.html>, åtkomstdatum 2012-10-11.

“国家中长期教育改革和发展规划纲要(2010-2020)”, *Guojia zhongchangqi jiaoyu gaige he fazhan guihua gangyao (2010-2020)* (Medel och långsiktig plan för reform och utveckling av det nationella utbildningssystemet (2010-2020)), centralregeringens hemsida, 2010-07-29, http://www.gov.cn/jrzg/2010-07/29/content_1667143.htm, åtkomstdatum 2013-05-19.

“国务院要求年底出台异地高考细则 仅九省已公布” *Guowuyuan yaoqiu niandi chutai yidi gaokao xize jin jiu sheng yi gongbu* (Endast nio provinser har publicerat de strategier för gaokao på annan ort som centralregeringen begärt inom årets slut) China News, www.eol.cn, 2012-12-27, http://gaokao.eol.cn/kuai_xun_3075/20121227/t20121227_886956.shtml, åtkomstdatum 2013-02-19.

“湖北: 高考在即 三学生修理橡皮作弊器栽了” *Hubei: Gaokao zaiji, san xuesheng xiuli xiangpi zuobi qi zai le* (Hubei: Gaokao närmar sig, tre studenters fusk med apparater i suddgummin), Wuhan Evening News, QQ Education, 2012-06-07, <http://edu.qq.com/a/20120607/000101.htm>, åtkomstdatum 2013-03-16.

“教育部发布: 2011 年全国教育事业发展统计公报”, *Jiaoyubu fabu: 2011 nian quangu jiaoyu shiye fazhan tongji gongbao* (Utbildningsministeriet publicerar: 2011 års statistik över utvecklingen för utbildning och sysselsättning, centralregeringens hemsida, 2012-08-30, http://www.gov.cn/gzdt/2012-08/30/content_2213875.htm, åtkomstdatum 2013-03-29.

“教育部关于同意建立南方科技大学的通知”, *Jiaoyubu guanyu tongyi jianli nanfang keji daxue de tongzhi* (Tillkännagivande av utbildningsministeriets godkännande att etablera South University of Science and Technology of China), utbildningsministeriets hemsida, 2012-04-24, http://www.moe.edu.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/s181/201204/xxgk_134539.html, åtkomstdatum, 2013-05-18.

“教育部要求尽快明确 '异地高考' 时间表和路线图”, *Jiaoyubu yaoqiu jinkuai mingque "yidi gaokao" shijianbiao he luxiantu* (Utbildningsministeriet kräver att tidsplanen och riktningen för “gaokao på annan ort” omgående fastställs), Xinhua, publicerad på centralregeringens hemsida 2012-09-07, http://www.gov.cn/jrzg/2012-09/07/content_2218652.htm, åtkomstdatum 2013-02-01.

“教育改革开放 30 年成就”, *Jiaoyu gaigekai fang 30 nian chengjiu* (30 års framgångsrik reform och uppöppnande av utbildningen), utbildningsministeriet, 2008-10-15, http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_781/200810/39894.html, åtkomstdatum 2013-05-21.

“教育时评: 放开异地高考 京沪粤各有压力”, *Jiaoyu shiping: fangkai yidi gaokao – jing hu yue ge you yali*, (Kommentar om utbildning: slapp på reglerna kring var man ska skriva gaokao – Press på Beijing, Shanghai och Guangdong), Yangcheng Wanbao, www.eol.cn, 2012-12-27, http://gaokao.eol.cn/kuai_xun_3075/20121227/t20121227_886968.shtml, åtkomstdatum 2013-05-19.

“全国历年参加高考人数和录取人数统计”, *Quanguo linian canjia gaokao renshu he luqu renshu tongji*” (Årlig nationell statistik över antal deltagare i gaokao och antal antagna), Folkets Dagblads hemsida, 2013-05-03, <http://edu.people.com.cn/n/2013/0503/c116076-21359059.html>, åtkomstdatum 2013-09-21.

“新疆异地高考: 2017 完全取消户籍要求和院校限制”, *Xinjiang yidi gaokao: 2017 wanquan quxiao huji yaoqiu he yuanxiao xianzhi* (Gaokao på annan ort i Xinjiang: 2017 kommer man helt avskaffa krav på hushållsregistrering och begränsningar av utbildningsinstitutioner), www.eol.cn, 2013-03-25, http://xinjiang.eol.cn/xinjiangnews_5507/20130325/t20130325_921264.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

“张千帆: '非基本权利' 与异地高考无关”, *Zhang Qianfan: "Fei jiben quanli yu yidi gaokao wuguan"* (Zhang Qianfan: “Inte en grundläggande rättighet” har inget med yidi gaokao-frågan att göra), Yanzhao Metropolis Daily, www.eol.com, 2012-12-28, http://gaokao.eol.cn/bkzc_2915/20121228/t20121228_887199.shtml, åtkomstdatum 2013-01-30.

Elektroniska nyhetsartiklar med författare

Chan, Kam Wing, “Turning China’s cities with invisible walls into cities of dreams”, East Asia Forum, 2013-02-14, <http://www.eastasiaforum.org/2013/02/04/turning-chinas-cities-with-invisible-walls-into-cities-of-dreams/>, åtkomstdatum 2013-05-21.

Chen, Ruiying 陈瑞英 & Zhao, Yuexia 赵月霞, “给高考穿上法鲁 '盔甲'”, *Gei gaokao chuanshang falü kuijia* (Ge gaokao en juridisk “rustning”), Guangming Daily, Jiaoyubaos hemsida, 2012-07-16, http://gaokao.jyb.cn/gk/gksd/201207/t20120716_503016.html, åtkomstdatum 2013-06-03.

Fang, Xiufen, “Story of Cinderella from Zhu Qingshi in Hangzhou No.2 Middle School: SUSTC is to cultivate students with creativity and critical thinking”, Hangzhou Daily News, South University of Science and Technologys hemsida, 2013-01-10, <http://www.sustc.edu.cn/en/press/campusnews/campusnews-201301101608/>, åtkomstdatum 2013-05-18.

Guo, Qiang, “Three die amid gaokao test”, Global Times, 2012-06-09, <http://college.gaokao.com/school/tinfo/1/result/31/1/>, åtkomstdatum 2013-05-19.

Jin, Dandan, 金丹丹, “‘奇人’罗崇敏来杭演讲:‘中国教育腾飞还缺两只翅膀’”, “*Qiren” Luo Chongmin lai Hang yanjiang: “Zhongguo jiaoyu tengfei hai que liang zhi chibang”* (Excentriske Luo Chongmin föreläser i Hangzhou: Kinas utbildning lyfter mot skyn men saknar sina vingar), Hangzhou news, 2013-05-12, http://hznews.hangzhou.com.cn/kejiao/content/2013-05/12/content_4731834.htm, åtkomstdatum 2013-06-01.

Kan, Feng, 阚枫, “京沪粤同日出异地高考政策 专家吁国家层面统筹”, *Jing Hu Yue tongri chu yidi gaokao zhengce – zhuanjia yu guojia cengmian tongchou* (Beijing, Shanghai och Guangdong offentliggör på samma dag sina planer för gaokao på annan ort – experter undersöker planen på nationell nivå) China News, CERNET, 2012-12-31, http://www.edu.cn/yidigaokao_12431/20121231/t20121231_888185.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

Li, Ling 李凌, Jiang, Yifeng 蒋亦丰, Yang, Xixie 阳锡叶, Song, Xiaoxiao 宋潇潇, Lai, Hongying 赖红英, “异地高考方案透析”, *Yidi gaokao fangan touxi* (Analys av planen för gaokao på annan ort), Jiaoyubaos hemsida, 2013-01-19, http://paper.jyb.cn/zgjyb/page/1/2013-01/19/03/2013011903_pdf.pdf, åtkomstdatum 2013-05-21.

Li, Pingsha 李平沙, “熊丙奇谈异地高考: 应推动自主招生考试改革”, *Xiong Bingqi tan yidi gaokao: ying tuidong zizhu zhaosheng kaoshi gaige* (Xiong Bingqi talar om gaokao på annan ort man måste driva framåt reformen för självständig antagning), Guangming Online, 2012-12-20, http://edu.gmw.cn/2012-12/20/content_6083935.htm, åtkomstdatum 2013-01-30.

Li, Raymond, “Easing of college exam barriers fails to satisfy migrant parents”, South China Morning Post, 2012-12-31, <http://www.scmp.com/news/china/article/1116179/easing-college-exam-barriers-fails-satisfy-migrant-parents>, åtkomstdatum 2013-05-21.

Luo, Daohai, 罗道海, “直面 '奇官' 罗崇敏” Zhimian “qiguan” Luo Chongmin (Möte med “udda tjänstemannen” Luo Chongmin), WCC Daily, 2012-05-28, http://www.wccdaily.com.cn/epaper/hxdsb/html/2012-05/28/content_453555.htm, åtkomstdatum 2013-05-18.

Su, Jiapeng 苏嘉鹏 & Xie, Jiayi 谢佳熹, “吵得很激烈, 但谈的不是一回事儿”, *Chao de hen jilie, dan tan de bu shi yihuishier*, (Det bråkas intensivt, men man talar om olika saker), Southern Weekend, 2012-10-25, <http://www.infzm.com/content/82250>, åtkomstdatum 2013-01-28.

Wan, Xuezhong 万学忠, Zhang, Wei 张维, “北京将保京籍学生录取比例 2016 年前不开放异地高考”, *Beijing jiang bao jingji xuesheng luqu bili 2016 nian qian bu kaishi yidi gaokao* (Beijing kommer att bibehålla antagningsantalet för studenter med hushållsregistrering i Beijing och man kommer inte att börja med gaokao på annan ort innan år 2016), Xinhua, CERNET, 2012-12-31, http://www.edu.cn/yidigaokao_12431/20121231/t20121231_888208.shtml, åtkomstdatum 2013-05-21.

Wang, Qingfeng 王箐丰, “袁贵仁: 异地高考面向常住人口”, *Yuan Guiren: Yidi gaokao mianxiang changzhu renkou* (Yuan Guiren: Gaokao på annan ort riktar sig mot den bofasta befolkningen), Caixin, 2012-09-06, <http://china.caixin.com/2012-09-06/100433996.html>, åtkomstdatum, 2013-02-01.

Xiong, Bingqi 熊丙奇, “奇: 高考生源减少是教育改革契机”, *Xiong Bingqi: Gaokao shengyuan jianshao shi jiaoyu gaige qiji* (Xiong Bingqi: Det minskade antalet gaokao-deltagare är en vändpunkt för utbildningsreformen), Sciencenet, 2012-06-13, <http://news.sciencenet.cn/htmlnews/2012/6/265487.shtm>, åtkomstdatum 2013-03-30.

Xie, Baofu, 谢宝富, “谢宝富: 异地高考难, 不如统一高考试卷”, *Xie Baofu: Yidi gaokao nan, buru tongyi gaokao shijuan* (Xie Baofu: Gaokao på annan ort är svårt, det vore batter med enhetliga prov) Global Times, Guangming Online, 2012-12-19, http://edu.gmw.cn/2012-12/19/content_6072878.htm, åtkomstdatum 2013-01-30.

Ye, Tieqiao 叶铁桥 & Chen Xi 陈熹, “你被户口决定命运吗? 异地高考等待彻底破冰”, *Ni bei hukou jue ding mingyun ma? Yidi gaokao dengdai chedi pobing*, (Har hushållsregistreringen avgjort ditt öde? Frågan om att skriva gaokao på annan ort väntar på ett genombrott), China Youth Daily, Jiaoyubaos hemsida, 2011-12-07, http://www.jyb.cn/gk/gksx/201112/t20111207_468041.html, åtkomstdatum 2013-01-28.

Yu, Huijuan 余慧娟 & Shi, Jiuming 施久铭, “高考改革的历史方位”, *Gaokao gaige de lishi fangwei* (*Gaokaoreformens historiska riktning*), People's Daily Education, Jiaoyubaos hemsida, 2012-10-23, http://gaokao.jyb.cn/gksd/201210/t20121023_515208.html, åtkomstdatum 2012-11-18.

Zhang, Jianxin 张建新, “天津异地高考政策: 符合条件可在津考中高职”, *Tianjin yidi gaokao zhengce: Fuhe tiaojian ke zai jin kao zhonggaozhi* (Tianjins policy för gaokao på annan ort: De som uppfyller kraven kan skriva prov till högre utbildning i Tianjin), Gaokaowang, 2013-01-01, <http://www.gaokao.com/e/20130101/50e2d410659b3.shtml>, åtkomstdatum 2013-05-21.

Zhang, Lan 张岚, “异地高考缘何推不动?” *Yidi gaokao renhe yuanhe tuibudong?* (Varför sker det inte något med frågan om att skriva gaokao på annan ort?), Caixin, 2011-04-21, <http://video.caixin.com/2011-04-21/100250748.html>, åtkomstdatum 2013-01-30.

Zhang, Qianfan 张千帆, “张千帆: 异地高考方案应让公众参与 不应关门立法”, *Zhang Qianfan: Yidi gaokao fangan yi rang gongzhong canyu – bu ying guanmen lifa* (Zhang Qianfan: Allmänheten måste få delta i reformen av var man ska skriva gaokao och inte lagstifta bakom lyckta dörrar), Folkets Dagblads hemsida, 2012-11-28, <http://edu.people.com.cn/n/2012/1128/c1053-19727441.html>, åtkomstdatum 2013-01-30.

Zhang, Qianfan 张千帆, “张千帆: 异地高考应成为全民共识 - 高考移民可防”, *Zhang Qianfan: Yidi gaokao ying chengwei quanmin gongshi – gaokao yimin ke fang* (Zhang Qianfan: Frågan om att skriva gaokao på annan ort måste få nationell konsensus – det går att förhindra gaokao-migration), Guangming Online, 2012-12-25, http://edu.gmw.cn/2012-12/25/content_6142881.htm, åtkomstdatum 2013-01-05.

Zhao, Yihai 赵一海, “各省市异地高考改革”, *Ge sheng shi yidi gaokao gaige* (Reform av gaokao på annan ort i alla provinser och städer), Southern Weekend, 2012-12-13, <http://www.infzm.com/content/83854>, åtkomstdatum 2013-02-24.

Övriga källor

Antagningsstatistik från Gaokaowang 高考网, www.gaokao.com,
<http://college.gaokao.com/school/tinfo/1/result/31/1/>, åtkomstdatum 2013-03-24.

Hemsidan 我要高考网, *Wo yao gaokao wang* (Jag vill ha gaokao), www.jiaoyugongping.net,
åtkomstdatum 2012-12-20.